

AGIMI

E përkohshme letrare - politike

DEL NË FILLIM TË Ç' DO MOJL

Organ i Shoqnis "VLLAZNIJA,,

E drejton: Prof. KARL GURAKUQI.

PËRMBAJTJA E LÂNDËS

Bisedime Ligjore
Shkollë apo humbje
Venediku e Shqypnija
Shpërblim i zi
Dhija e Pylit
Theatri e dobjia e tij
Ex libris
Formini i kabinetit të dytë Vroni
Lajme vëndi
Buletini i "Atdheu-t,,

Shkodrani
Gimaj
K. K.
H. Mosi
K. Borshi
K. D.
P.
Lajmtari
Chronologus
(Atdheu,,

Mbarstrues: ALI BORSHI

Shtypshkroja "Tijani" Shkodër

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**

E PËRKOHSHME LETRARE - POLITIKE

DEL NË FILLIM TË Ç' DO MOJI.

Nri 3.

Shkodër Korrik 1921.

Vjeti i III.

BISEDIME LIGJORE

Pak shpjegime mbî përgjegjsin e fuqis ekzekutuese.

Njëni ndër kushte kryekreje të liris politike, pà dyshim është përgjegjsija e fuqis ekzekutuese para komit, të cilin e përfaqson Këshilli i tij Komtâr. Ligjat vepruese vertetë se i a kanë njohtun e nderuemun mvehtësin e saj fuqis ekzekutuese, por e kanë vû edhe ndën disà qyshke përgjegjsijet, tue mëndue se ajo mundet ndonji herë me kapërcye kufinin e së drejtës e të kompetencës qi kà.

Ndër të gjitha Shtetet, në krye të ç' do degës të ndryshme shtetnore gjindet kà një ministër, i pushtedshëm ndër veprime të tija ligjore, porse i shtruem kurdoherë qi t' a dojë nevoja, një përgjegjsis.

Përgjegjsija e Fuqis Ekzekutuese ndahet në tri lloj:

1) Përgjegjsija politike. - Kjo është një ndër rregullat kryesore parlamentare e don me thanë: të kenunit përgjegjës para Këshillit Komtâr të ç' do minisirit për veprime të gjithmarrme politike ose veçanrisht për veprime qi

i përkasin vetëm rangut të ministris së tij.

Ç' do pjestâr i Parlamentit (deputat) kà të drejtë të pyesi gojas një ministër mbi të cilendo çashtje, pyetja e së ciles atij i duket n' interesë të Shtetit. Ministri i thirrur në pyetje jep të gje-gjun n' at ças ose, po të dojë e shtyen, për një kohë tjetër. Ministri mundet edhe me heshtë përpara asaj pyetje, porse është i detyruem të tregojë shkaku, i cili e tërhjekë të heshi.

Kështu prà edhe mjetet për me ftue një ministër përpara Parlamentit ndahen në tri, të cilat ndër gjuhë të hueja thirren: *Question, motion e interpellation*. Këto dy të ndramet kanë disà ceremoni me vetë e ndryshojnë prej questionit (pyetjes). Sidomos interpellationi do të bëhet me shkrim e i paraqitet kryetarit së Këshillit Parlamentar, i cila po pat pelqimin e gjithë pjestarëve të Këshillit, e futë atë në urdhën të ditës. Interpellationi bëhet më tepër për të gjithë kabine-

tin për veprime të tija politike e në ket rasë në qoftë se kabineti me zhvillimet e veta s' ka për t' a kënaqë Parlamentin, atëherë ky jep vot pà-besimit e kështu kabineti rrëzohet.

2) Përgjegjsija ndeshkimore. - Ministrit, veçmas ose sbashku, janë përgjegjës ndër rasa keqvepruese për shka i përket funksionit të tyne. Hetimet paraprake kundra ministrit bâhen prej ânës së Parlamentit e mandej për të kryem të gjyqit aktet i sjellen Senatit. Gjithnji edhe një e tillë përgjegjësi është për fajet politike, se fajet tjera të thjeshta (simple) ndiqen e gjurmohen ndër gjyqe të Drejtësis, punë për të cilen ligjat nuk japin shpjegime të qarta, porse mbi këtë janë një mendimit gati krejt legjislatorët.

3) Përgjegjsija qytetnore. - Kjo rrjedh prej një veprimi, nepër të cilin është damtue ndonji ndër ndënshtetas prej ministrit, kûr kÿ ishte në selin e tij ministrore. Ligjat as për ndjekjen e këtyne fajevet nuk caktojnë gjâ e prandej veshtrimi i të tillë çashtjevet u përket gjyqevet civilë.

* * *

Këto pak shpjegime po i bâjmë për me u a dhanë një farë idheje lexuesavet t' Agimit për mbi jetën politike shtetnore e parlamentare, nepër të cilen, për fat të bardhë t' onin, nisëm t' udhtojmë edhe na : e për mâ tepër me nzitë lightarët t' onë, të cilët nuk na mungojnë, të derdhin pak mundë e kujdes me pënden e tyne të vlerë mbi sa çashtje e probleme juridike, përparë të cilavet ndodhemi sidomos tash

qi Shteti është në përlindje të tij.

Ky artikull i vogël kà për qëllim të ftojë legjislatorët t' onë në lamë të jurisprudencës për t' i dhanë zhvillim sa pikavet ligjore me randësi qi na paraqiten sot. Nuk kemi as ligjë themelore, qi është, si prej vetë fjalës kuptohet, themeli i ligjavet të Shtetit. Ligjët qi janë në veprim, na kanë mbetun si trashigim prej një sundimit të huej, i cili në përpilim të ligjavet nuk kà marrë kurr para sÿsh doket, ndër-gjegjen komtare, psikologjin e popullit t' onë. Jo tue i lexue këto ligja, por vetë eksperiencia e provët po na iapin të kuptojmë se sa mungesa kanë këto, aq sa populli ka mrrijtun të thotë: Zot, mos premto qi të shklas ndër drrasa të mehqemes ! E ket mallkim i a lëshon populli i ynë gjyqevet, prej-se ligjët nuk janë përkue kurr me nevojë të tija.

Kushdohi ndër në e lexon Agimin me një shijim e kënaqësi të madhe, pse lânda qi ka përmbajtë deri më sot është kënë vërtete e shijueshme. Por kujtoj se mâ i kândshëm e i pelqyeshëm kishte për të dalë Agimi po kje se faqet e tija stolisen me artikuj qi flasin mbi jurisprudencë. Shpuesoj se Agimi kishte për t' i pritë me pelqim të plotë artikujt qi kishin për t' u shkruar mbi lândë këso dore, sidomos tash qi në Shkoder ndodhen nierzër mâ i aftë e të zotë për tash dijenia e ligjavet. Këtu kemi një gjyq diktimit, i cili përbâhet prej mezes të lightarët qi ka Shqypnija e praktika bâjnë mkat tue heshtun ndër çashtje të tilla e tue mos u hu-

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLEVI"
SHKODER (2018)

dhun ndër polemika ligjore, të cilat kishin për t' i a lehtësue udhen fuqis legislative në përpilim të ligjave. Tue këmbye mendimet kallet shkëndija e së vertetës, thotë një fjalë e urtë.

Shkodrani

Shkollë apo humbje

Njerju, si kreatyrë e stolisun me mend e me vullnet të lirë, nuk është i lidhun qi të veprojë mbas natyrës së specjes, sikur shtasët, veprimin e të cillavet e cakton instinkti; por i drejton e i ndreqë veprimet e veta mbas gjykimit. Ky ndryshon si mbas natyrës së vetes, kulturës e rrethanave, më të cillat njerju rritet e jeton, prolli i të cillavet është pikpamja në të përpjekun me qëllim, në shka kërkohet të mërrihet tue përdorë mjetet qi i përkasin.

Ndër në, sikur popull në të parat metamorfoze kah kultura, ka në përpjestim të sasis së vendit t' onë shumë njerz qi çmojnë më fort vedvedin apo klikun se çashijen e përgjithtë; për ket arsye ndër rasë apo vendime shtetnore apo vendore mbretnon pak a shumë një kaos mendimesh, sikur është tue u çfaqë në secillin hap a çap politik. Nji popull përbân një vehtje morale e kur kjo gjindet në kundërshtim me vedvedi për shkak të qëllimevet të ndryshme ndër çashtje të përgjithta, në mjes të sajë, d. m. th. ndërmjet të gjymtyrvet, vazhdon pamarrëveshtja, e cilla jo vetëm shkakton ndalim në përparim, por

bjen, po të jët se ngjatë, edhe humbjen. Prej kësajë rrjedh se ata qi kanë për qëllim të mramë mbi ket botë vedvedin apo klikun e jo atdhën, veprojnë indirekt për rrenim të vedvedit, mbassi në humbje të përgjithtë janë edhe ata mbrendë, shka, mbas rregullës, njerju me mende të kthilltë, me ndergjegje të shëndoshtë e me njoftim detyrësh nuk e bân kurr.

Kto të meta rrjedhin, padyshim, prej të pagëdhenunit të mendes e prej pafisnikimit të zemres, kështu mund të thohet se kavija e efektavet qi përme ndme sypr shkaktohet prej pakulturës apo prej një kulture të lajthitun, shka është një për një si me thanë prej pa shkollës, kû me mësim e edukatë në themele të shndoshta, rritet njerju një mis i vjeshëm për shoqnë njerzore e i stolisun me atdhedashtinë të vertetë. Nji popull nuk mund të jetojë politikisht po të jët se nuk bân flë interesen e vehtes e të klikut për interesë të përgjithtë. Atdhedashtinë pa zhigla e shtje në shpirt të njerjut shkolla e prandej ai qi nuk don shkollën, nuk don atdhën, s' don familjen, nuk don vedvedin, e kû nuk ndiqet shkolla vjen robnija, sëndi më i turpshmi për njeri. Tue vretë gjendjet kritike të Shqipëris mund të thomi se për një ka dy rrugë: Shkollë apo humbje.

Simaj.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Venediku e Shqypnija

Në shekullin XII turqit kishin zaptuar shumë vende të gadishullit të Ballkanit e dojshin me u zgjã edhe më tepër e me shfë ndër kthetra të veta vise tjera t' Europës, por hovi i ushtrive të tyre të panjehuna e shestimet e dobta të Sulltanave gjeten për do kohë pengime të mëdhã në qindresë të rrebtë të Shqyphtarve. Kje fatosi i ynë i madhnueshem, Gjergj Kastrioti, qì pshtoj vëndin t' onë e më një kohë edhe një pjesë të madhe t' Europës prej të msyemeve të padame t'anmiqve. Por mjerisht këjo orë fatbardhë nuk i ndëj përherë çuet Shqypnis; me dekë të Skandërbegut predoj për disa kavaljete edhe koha e lumnueshme e komit t' onë.

Shqypnija qì qysh në shekullin XI kishte hë në të përpjekun e në lidhni me Venedik, mbas dekët të prësit të vet e pshteti kryekput fatin në dorë të Republikës së Sh'Markut. Republika e Venedikut, tue parapà rrezikun e afermë qì prorrë po i u kërenonte tokve të Skandërbeut, qì kishte nen roje, si edhe sundimeve të veta, qì shtriheshin brì Adriatikut, u ardh me' i herë ndihmë shqyphtarve me luftarë, me armë e me topa e u gatue për qindresë.

Në vjetë 1474 filluen me i u rrasë rishtas Shqypnis ushtrit otomane. Sulejman Pasha i Rumelis me një ushtri të madhe e me shumë topa msyni tokët

e Kastriotit e pa gjetë kundërshtime të mëdhã mërrihti në një kohë të papritun brì ledheve të Shkodres e e rrethoj.

Anton Loredani, sundimtari i qytetit, mblodh me të shpejtë trimat më të pikatun për luftë, ndër të cillët u dà më fort në shëj Pjeter Moçenigu, qì mandej u zgodh Dogje i Republikës, e me një burrnë të pashoqe u bënë ball të gjitha të msyemeve t' anmiqve. Por më vonë rrethimi u bënë fort i shtërnguet e i vështirshëm për shqyphtarë e venedikas; një tjetër ngushticë filloj me ligshtue zemrat e luftarve; mungesa e bukës e e shëjtës lodhi e disproj tepër popullin aq sa ky një ditë u çue peshë e lypi të rëmte e qytetit në dorë të turqve.

Anton Loredani nuk u përkulë; plot me kuxim i duel përpara popullit, i zbuloj krahnorin e me fjalë të ndezta qì të prekin me të vërtetë në zëmër i tha: "Qe, o burra, mishin mëm; shkyenie e shujtonju, por qindroni edhe pak e vëndin mos e lshoni". Gjesti i madhnueshem i këtij fatosi ndezi zemrat e të gjithve për me bënë qindresën e mramë e mos me u dhënë në dorë për të gollë. Ndësa turqit gjindeshin rreth Shkodres, Trachin Gritti, komandanti i asive luftarake të Venedikut u ndesh në grykë të Buenës me vaporrët e luftës t' otomanve e i prish. Sulejman Pasha tue vrojtë qindre-

BIBLIOTHEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

sen e fortë të shqyphtarve e të venedikasve e damet e përditshme të fuqive të veta e buer krejt shpresen e fitimit; kështu, pa qitë gjâ në treg, u largue prej Shqypnijet mbassi la në shesh të luftimeve 7 mijë vetë të dekun e 14 mijë të varruem. Në rasë të këtij ngallnimi të pa pritun u bane kremte të mëdhâ në Shqypni e në Venedik e në Kishë të Sh' Markut thohet se u valvit për të paren herë një flamur i ri me ftyren e pajtorit të Republikës e me shëjet e Shkodres. Të kthymt e Sulejman Pashës pa kurrfarë fitimit e ndezi mâ tepër n' idhnim Sulltan Mehmetin, i cilli dau me u nisë vetë për Shqypni me qellim qi me çue në vënd nderin e flamurit Otoman e me përmysë shqim fuqit e shqyphtarve e të venedikasve qi e kishin pengue krejt ndër ngallnime e lakmime të veta e përtri shum dame edhe ndër rreshta t' ushtrive.

Mbas katër vjetësh, me 20 Maj 1478, turqit çuen ushtrit e para kundra Shkodres e në pak kohë e shtinë në rreth. Kësaj herë fuqit e anmiqve ishin fort të mëdhâ: kishin prû me vedi 150 mijë ushtarë e 10 mijë deve të ngarkueme me tuç qi lypsej për me gatue topat qi do të përdoroheshin për rrënim të Shkodres. Në kshqellin Rozafa ishin strukë të bijt e shqypes e të luanit të Sh' Markut; gjithsejt luftarët të lidhun tok për qindresë nuk ishin mâ tepër se njimijë e gjashtë qind vet e kishin për prîs Antonin e Lezze-s i cilli me tjerë kapidana venedikas e shqyphtarë, me Nikollë Mo-

netin, Frano Padovanin, Anton Kor-tonen, Kolë Mark Shinin e Llesh Beganin drejtonte veprimet e mbureses.

Me dy Korrik mërrini në Shkoder edhe Sulltan Mehmeti i II. Ushtrit e anmiqve ishin përhapë an e kand nëpër fusha e mbi kodra qi gjinden për rreth të qytetit: syni së shihte tjetër veç se ushtarë të panumër e çadra të bardha. Ranzë kodrave të Tepes, më një luginë qi shtrihet brî bregut të Kirit, turqit kishin ngrehë një arsenal ku shkrinë topat e mëdhaj me tuç qi kishin prû me vedi. Si u bane gadi të gjitha almisat e luftës Sulltani urdhnoj me shestue topat për ball ledheve të kshqellit e me nisë veprimet.

Lufta nisi me rrebtësi të madhe; prej gjamës së mndershme të topave qi rrahshin pa prâ ledhët e kshqellit, të gjitha malet për rreth ushtoshin e toka dridhej nen kamë. Për dy javë rresht nuk pushoj këjo duhmë: çë me 5 Korrik e der me 19 u shkrepën mbi mure të Rozafatit 2539 gjyle topash, njëqind e pësdhet oksha e der në treqind oksha të rânda, 109 gjyle havanasve 10 gjyle zjarmit. Të msyemet mandej kjenë të rrehta e të përgjakshme e në shum vënde shtigjet e kshqellit u ligshstuen aq sa Sulltani kësa herë shpresoj se po e shtje për të saktë në dorë qandren mâ të fuqishme të Shqypnis, por nuk muqit me i dalë në shok qellimit të vet, se qindresa e atyne fatosave, qi ishin lidhe me tokë, kje fort e marte e eci lanë kurr anmikut shteg të lir për me hi e me ngrehë si ngallnys mbi legue të kshqellit flamurin

e vet. Ndër këto të përpjekuna të përgjakshme mbeten të dekun në lamë të luftimeve 12 mijë turq e 400 shkodranë e venedikas.

Me 22, 27 e 28 Korrik Sulltani vijoi prap veprimet e luftës e nonse kishte ushtri të panumër e vegla luftarake me shumicë, fati nuk i eci aspak për së mbari. I dispruem prej qindreses së gjatë e kreshnike të rrethuemve e prej të bjerrunave u kthye në Stambollë me 40 mijë ushtarë mbassi la rreth Shkodret Ahmet Pashën për me e shtfë në dorë me t.

Por edhe të ndryemt e shifshin mirë fillit se qyteti nuk mund të kishte pshtim: ushtrit me shumicë t'antimiqve, damet qi fuqija e vogël e tyne kishte psue ndër të ndeshuna e mungesa e ndihmave prej së jashtmit i kishte toptit e bā me bjerrë uzdajen për një qindresë mā të gjatë; me gjith ket gjëndje të vështirshme nuk u përkulen; e kishin bā flī vehten e dojshin me dekë burrisht me armë në dorë për ndër të flamurit e t' Ardheut.

Shtërngimet e qindresen e kotë të ndryemve e parapā edhe Venediku e prandej rā në godi me Turki me shart qi me i lshue Shkodren Sulltanit e të rrethuemt me kënë të lir me dalë me armë e me tesha; kështu me 25 Kallnuer 1479 Antoni i Lezze-s, komandanti i kshqellit duel prej Shkodret me 450 burra e me 150 grā e të gjith sbashku vojten ndër vënde të Venedikut për me gjetë rrnesë mā të mirë. Shkodranve t' ikun Venediku u ndihmoj me gjithfarë mënyrësh: i shtini

ndër shërbime, u lidhi rroga për me rrnuë e disave u fali edhe tokë. Por provët e kësaj lidhni nuk u dftuen vetëm në këtë kohë të ngushtë: qysh në fillim të sundimit, shqyptarët, e sidomos shkodranët paten nisë me rrahë udhen e Venedikut për tregti. Në vjetë 1442 shum tregtarë të pasun, qi banojshin me familje të tyne në ket vënd, ngrehen edhe një Shoqnë të përshtirshme e cilla e pat ndëjen afër Kishës së Sh' Maurici-t ku shqyptarët kishin altarin e vet.

Në Riva degli Schiavoni, afër Sh' Filipit e Sh' Jakobit gjindet prap sot rruga e Shqyptarve "Calle degli Albanesi" e cilla na dishmon se këtu e kishin motit banen familjet shkodrane. Kah mbarimi i vjetit 1500 Shqyptarët i lypen Qeveris me pasë edhe një shkollë të posatshme për vedi e cilla kje ndertue me' i herë pranë Kishës së Sh' Maurici-t. Mā vonë me 1502 shkolla kje zburue përjashta me mermër e me gur të gdhënnun, e përmbrinda me pikturime të punueme me mjeshtri prej hartistit të përmendun Vitor Karpaçi-t. Në faqatë të ndërtesës ku mblidheshin, Shqyptarët deshtën qi të vehej edhe një kujtim historik i vendit të tyne; kështu në mjedis, ndërnyet dy dritoreve, u vū në mūr një pomëndore e bukur e cilla ka nat' n' anë të rrëmajtë, shytit e Lorecanit, në mjes luanin e Sh' Marku, mā poshtë shytin e Antonit të Lezze-s e vepra krejt shenjon rrethimin e Shkodres. Prej një kshqelli qi përfytyren qytetin shiqon për jashta komandanti ndërsa mbi një

kodër shihen tue u avitë me shpata
të veta Mehmeti i II. e Veziri i Math.

Venediku nuk ka vetëm ket pomë-
ndore mbi rrethim të Shkodres. Tu
vorri i Dogies Pjeter Moçenigut, qi
gjindet në kishë të Sh' Njonit e të
Sh' Palit, është i gdhendun, n' anë të
rrëmajtë, rrethimi; e qindresa kresh-
nike e Anton Loredanit ka mbetë e
amshueshme edhe në kuadrin e pikto-
rit në zâ Pål Veronezit qi stolisë sa-
len e Këshillit të Math në Palazzo
Dukale e qi përmban këto fjalë: »Sco-
dra, bellico omni apparatu diu vehe-
menterque a turco oppugnata, acerrima
propugnatione retinetur» (*) Rro-
tull vjetit 1650 Shoqnija e përshpir-
tshme e shqyphtarve u shkatrrue për
mungesë të shokve e ndërtesa i u dha
nji shoqnis tjetër fetare qi quhej «Con-
fraternità dei Pistori».

Përveç pomëndoreve qi përmend-
me, në Venedik, e sidomos ndër ar-
kivi të Shtetit e në biblioteken Mar-
ciana, gjinden shum tjera kujtime hi-
storike e dokumenta të vjeshëm për
histori të Shqypnis.

K. K.

Shpërblim i zî.

M' nji çull te keq e pshtjellun,
Tash natën, n' gjith ket t' ftoftë
Nji nânë tek rrin e mbledhun
E n' gjì mban fmin e vet.

(*) Këto fjalë latine kanë ket kuptim : »Sko-
dra e fortë i bân qindresë të rrebtë turkut të cillit
i u desht me hjekë shum për me e zaptue.

Asht natë e m' nji frÿn era,
Kaq sa me t' bâ m' u pî,
E nâna pa kqyrë t' ftoftin
Mban xetë të dashtnin fmì.

At fmì, ajo e shkreta
E ka kujtim t' dashtnis
Prej burrit t' saj te dashtun,
Q' i vdiq e t' vejë e la!

I shoqi n' luftë, si burrat
Pr' atdhën ai rà deshmor
E vdiq m' nji tuej kujtuemun:
Si gruen dhe fmin e vet...

Atdheu s' j' a njeft shërbimin,
Qi bâni n' fushë t' trimnis....
E fmija i flën ndër rruga,
Tuej qà... pa gjetë shpërblim.
Genévë, 13. XI. 20. Hil Mosi.

Dhija e Pylli

(Pikla bulqësije)

II.

E vetmja bagti e cilla din me i qën-
drue me nji mënyrë e veçantë të gji-
tha vështirsinave qi paraqet mali me
shkambijt e prrojet e tij, e qi me holl-
sinat kamsore din me t' u kacavjerrë
ç' do shkambi për të lakuriquem prej
bimës së blertë qi mban, është dhija,
e cilla për pa u hidhënie aspak prej
jetesës se saj të vështirë, ep fryte
të mija.

Dhija, o gjuja e dliët e sympathike,
Knaqa e shhtëpis, e, aq e dobishme me

frytet e saja për njerin; ajo shtasë mende-hollë e ardhun prej Tibetit e Kashmirit e qi merr pjesë si shtylla e ekonomisë shtëpijake të njerzvet, e shpesh herë është nënë e padame e fëmijvet të gjorë pa nënë; ajo e dashtuna shoqe qi me kaq dashtuni e mjeshtri lidhet me fëmijët t' onë si një motër e butë, me përkdheljet e lojnat e saja të përherëshme për pa u hidhnue e ankue kurr; ajo e kandshëmja shtasë qi kà' j herë me qymën e saj për bukuri e me trajtat e hishme të trupit shpesh heresh hijeshon kopshtijtë të lulzueme, ushqehet, jeton, e gjithherë e kandshme si në malin e thatë ashtu në fushen më të blerren.

Gjithëkushi e din mirëfilli se dhija, ndër të gjith malet e botës, përbën shtyllën mbajtse e themeluese të familjes së vorfën të blegtorit, e është e vetmja e më e alta shtasë shpijake qi me mjeshtrin e saj të kandshme din me gjetë ushqimin e nevojshëm nëpër shkëmbijt e thatë të malit.

Por, dhija e përkujtueme e e pershkrue me këto cillsina të bukura, kurr i kepet malit, është e vërtetun me s'p të keq, përse e gijkueme me cillsina të këqija, si shtasë dampruese në pyll, përse i a shkurton jetën bimëvet drunjtë të njoma tue i a shkurtoem majet, ashtu edhe të tjeravet përse i a kafshon e i a rjepë lëkurën.

Dhija ndër pyjet është e quejtun: *Mordja!* E, verevërtë, të gjitha ligjëtpyllore të Shteteve i kercnohen së mjerësdhi, tue e lidhë me neje e pika të vërshtira. Thohet se është më e mëndershme

se spata qi rrexon bimët drunjtë. Thonë gijkuesat, se në të gjitha stinët e vjetit kërkon gjithënjë ushqimin e njomë e të pelqyshëm, e në dimen tue mos i gjetë këta, kafshon e han s'that e bimëvet; e më një ditë te vetme (e unë thom se kurr është e lanun në liri) mund të damtojnë mëja e mëja bimë të njoma, prishë pyje të pamatuna, është, shkurt, e quejtun: *mordja qi rrëmben shpirtna dita me ditë!*

Por dhija e gjorë, qi është e vetmja qi ushqehet me lëndën bari ku asndonji bagti a shtasë e butë tjetër nuk mund të kepet, mund të ruhet, sikurse bāhet në Helveti ku dërgohet në blegrim ndër vende ku damtime nuk mund të shkaktohen, e nën vërejtje të njerzvet të veçant të shënuem prej qarkut ase katundit.

I a u tërhjek i vërejtjen të gjith atyne qi mirren me këso çashtjesh, e sidomos gijkuesavet të keqij; të marrin para s'psh lagjet malsore më të lartat ku vetëm dija mund të kepet, të dërgohet nën vërejtje të njerzvet, të cillët të dijnë ku damtime nuk mund të s'ellen ndër bimët drunjtë.

Nuk lypset t' a vërejmë dhinë me s'p të keq, si luānin në vetmë të Saharas, por duhet të mprohet interesa e mirmbajija pyllore, e, ndër vende ku kafshat a bagtit të tjera nuk mundën të jetuem, të dërgohet dhija. Në këmsyberfaqe malsore të pamatuna të cillsueme me shkëmbijt të shveshuna gadi, qi nuk kishin m' u sht në punë kurrësi. E përse pr, me i lënë të padobishme prodhimet e këtyne syberfaqeve

prej të cillavet mund të nxirret një dobi? Mandej, dhija nder në është mjaft e motshme, më plakë se delja, e prà pyjet atëherë — ishin edhe më tepër se sot në lulzim! E ku është dâmi i tyne?

Me gjithë ket, jëm të siguruem se, të vërejtunit i keq i dhës është marrun absolutisht, përse përgjithësisht ndër pyje është dampruëse, por keto mendime pjesesisht lypsen që të shëndrrohen më një mënyrë që dhës t' i caktohet vërejtja e mirë, e blegrimi i tyne të drejtohet me urti e dituni.

Me këso llojë veprimesh, blegtoris ndër bleshkët e larta, ku përbân të vetmen mjeshtri prëse e të njëj pasunijeje jo aq të vogël, i ndihmohet dhe

sà më tepër të shtuemit e mirërrojta e saj.

Le t' a ndjekim Helvetin ndër ligjë e shpalluna mbi pyll e dhë, ku flitet për mirëmbajtjen e mprojtën e njënit prej tjetrit : të merren masa të nevojshme që dhija të largohet prej lagjevet ku dëshrohet mprojtja e pyjevet, që damtimevet t' i shmangët.

Shkurt, ligjë e arsyeshme të cillat na duhet t' i ndjekim, i a tërheqin vërejtjen bariut që të ndjekin pikat e shpalluna tue i dergue bagtit ndër vende ku në vend që të jën dampruëse, të jën të dobishme.

Lushnje Korrik 1921.

Kadri Borshi.

Theatri e dobija e tij.

Ç' do kôm tue fillue prej më të vjetravet e deri në të sotshmet, është përpjekë me afrue popullin me theatër tue paraqitë veset ase të mirat e njëj komi me qellim që me rrahë të parat e me nalt sue të dytat. Shembull të mirë mbi ket pikë gjëjmë ndër Grekë, të cillët në rasë të vjelunavet paraqitshin ndër lodrat e tyne njerz të mbytun në ndonji ves, ashtu që populli tue i pà, mirrte urri e u shtërngonte t' u rrinte sà më larg. Këto masa që mirrshin Grekët për me mësue popullin kjenë ato që mbajten nalt moralin e tyne, ndër të cillët shofim ndiesinat më të naltat ndër kome të mësona si b. fj. dashtnin plangore, da-

shtnin e ndërmjetvedshme e më fort se kurrigjâ dashtnin për Atdhë.

Shembulla të mira prà lypen për komin t' onë, i cilli mjerisht është i ngrehun rrshânë prej rrjedhës së vesevet, që e kanë kaplue: vese pije, vese loje, vese papunsije e sidomos një mungesë e pafalshme prej anës së prindvet ndër detyra që kanë për fëmijë e vet. Në kjoftë prà se theatri ka me paraqitë në scenë mjerimet, që mund t' i sjellin një familjes pija e loja, ka me lypë një detyrë ndër më të mdhajat ndaj komin e atdhën.

Shifet ndër të gjitha komet, se puna të jetën e njëj populli në dorë; puna është ajo që i mban ëmnin gjallë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

e puna është prap ajo qi i siguron një kohë t'ardhshme të mirë. Përkundrazi papunsija shkakton të ramit ndër vese gjithfarë lloji, shkakton poshtnime morale, rrëxime dokesh, mjerime familjare, një fjalë është shkaku i prap-simit të njëj populli.

Këto sende pra e këto mjerime theatri mundet me i a paraqitë çiltas një popullit, i cilli, sikurse i joni ka nevojë me këndë i shëndritun e i vijuem n' udhë të mbarë. Në si është paditunija në popull t'onë, nuk janë mjerimet qi mund t'a rrethojshin, të cillat janë shumë ma të pakta se mund t'a mëndojmë; prandej mundemi ma udobisht me i qortue. Populli i jonë, nonse kje fort pak i livruem e i shkuen përpara, me gjithkëta nuk ka mungue me i dhënë Shoqnis shembulla, të cillat për mjet të theatrit kishin me sjellë fitime të mdhaja në popull. b. fj. ç'farë shembullit ma të çilët e ma të mirë për theatër mundemi me gjetë e ç'farë subjekti dashtnije shoqnore ma të këthjelltë mundemi me kërkue, se atë të Gjon Diridakut, i cilli tue këndë i gjykuem për dekë prej Vezirit të Shkodrës, shokvet të vet, qi i dhanë lajmin se Veziri e kishte falë, u thotë: *"Unë prej shokësh mos u dasha"*?

Sikurse u tha përpara, në si është paditunija në komin t'onë, nuk janë mjerimet qi mund t'a rrethojshin. Një ndër shtyllat ma të fortat të këtij komi ka këndë *Besa*. Besa ka mprojtë shumë pika morali, besa ka këndë ajo qi e ka mbajtë lart e i ka shtue nderë në ç' do kohë këtij populli të ngratë

e të rryem me të vështira. Duhet pra qi Besa mos të qitet mbas dore, por prej ndolljevet të vërteta e të njoftuna të dijmë me xjerrë lëndë të nevojshme për copa theatrore. S' është nevoja të shkojmë e të kërkojmë prej të huejvet ase të krijojmë copa prej mendjes s'onë, pse mjafton me përkujtue kohët e kalueme për me pasë para vedi njëmij shembulla. Të pvesim pleqt t'onë e ata kanë me dijtë me na dhënë subjekta gjithfarë lloji. A ka b. fj. shembull ma të mirë se ket ndollje? Ndigjonie:

Një Shalnjanë, i nxânun për disa faje qi kishte bërë kundra Vezirit të Shkodrës, kje çue në këshjell e kje gjykue për me u vjerrë në Krye të Pazarit. Para se me dekë Shalnjanë, sikurse të gjith Malcorët dishrou me dekë i veshun me robat ma të mirat qi kishte. I a tfaqi ket dishlir rojtsit të burgut, i cilli mbassi e pau zemrën bujare të tij e mbassi i muer besën, i dha leje të shkonte deri në Shalë me qyshke se n'e mbasnesre do t'u këthente në Shkodër për t'u vjerrë, pse përndryshej në mungesë të tij do të bante dekën rojti i burgut. Shalnjanë u nis me atë shpejtë qi besa e dhânun i a këshillonte; por me gjithkëta, koha e pakët nuk i dha leje të këthente në Shkodër në kohën e caktueme. Më rrëfti pra shi atë orë qi rojtsin e burgut po e ulshin prej këshjelli për me e mpytë. Shalnjanë i dha para tue dashë me nxânë vendin e tij, por ndërmjet të tyne leu një kundërshtim dhe nuk dojshin me i a

lëshue vendin shoqishojt. Lajmtarët lajmuen Vezirin, i cilli, nonse ishte një mizuer i madh, kje lodhë prej besnikije të burrit shqyptar e i thekun në zëmer i fali të dy.

Me të tilla shembulla është mbushun historia e Shqypnis e zbukurue me prej veprimevet të Burrit, të Lekës e të Skanderbegut. Trathitja e Hamzit, pëndimi i tij; zëmërgjansija e burrit shqyptar Skanderbegut, fitimet e tija, mendimi i pa-dam për lirim t' atdheut, deka e tij; mjerimi në të cillin kje Shqypnija; pësimet e zgjedhjes pëshekulllore; Oso Kuka e më së mbra mi Përlindja e Shqypnis, janë thema, të cillët të zhvilluem me krijimet e nevojshme, kishin me u bërë lavdija e komit shqyptar.

Ket vepër atdhetare d. m. th. përpilimin e copavet teatrore mbas shembullash të marrun prej dokeve e zakoneve të vendit t' onë, e presim prej Shokve të Federatës së Madhe "Atdheu" e cilla e ka në program të saj in theatrin.

K. D.

Lirija e bje të bukur jetën e bën me e gjetë të këndshme deken.

Pashko Vassa

T' a dijnë gjithkush, që i a bën kujdesin atdheut të vet, se, mbas eksperiencet, të bjerrunt e gjuhës është deka e komeve.

V. Gioberti

Po: jë i lir; por i lir me bërë mirë e jo keq.

G. B. Curami

Lirija e pa ligjë është shoqnia barbare.

Thiers

Ligjët i bënë njerz të mirë.

Macchiavelli

Vetëm të marrët mund t' a besojnë vedin të pagabueshem.

Clemenceau

Ligja e jetës është përparimi: përparim për njeriun, përparim për njerz in.

G. Mazzini

Flamuri i ynë do të jët erzi e puna, ligja e jonë detyra, dashtnija e jonë Shqypnija.

A. Alfani

Ex libris.

T' a dini se vetëm me therorë e me gjak një kòm mund të fitojnë lirin e vet e të këpusin verigat e robnis.

Mark Bocari

Tri sën timer janë të shëjta e të pa prekshme për Shqyptarët: indipendenca, gjuha e doket.

Max Nordau

Oro

U lypim ndesë lexuesvet për do artikuj që nuk kanë vazhdu.

Shprehim më së mëtejshëm auctororët e vjeshëm kanë me na dergue vijimin e atyne artikujve e më një kohë kanë me na kështue edhe me tjera shkrime të pelqeshme.

Marshtrimi

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARILETI"
SHKODER (2018)

Formimi i kabinetit të dytë Vrioni

Deputetnit e Shkodrës e "Posta e Korçës,,

Ndër sa çashtje të tjera qi Parlamenti kishte lënë varun tue pritur deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj ishte edhe ajo e krisës minsterjore dhe e formimit të kabinetit të ri. Pra, mbassi erdhën në Tiranë e shkëmbyen mendime me të dy partit, deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj pranuen barrën qi me u përpjekun për sgjdhjen e krisës në mënyrën më të mirë, punë për të cilën ata ishin më të sgjedhunit tue qenë të lirë prej ç' do pengimi e tue qenë se, qyshë prej ditvet të para, kishin treguem sheshazi se nuk doshin kurrresi me marrë pjesë në ç' farë-do ministeri qi të formohej.

Mendimi i deputetënvet të Shkodrës e të Bunjaj mbi këtë pikë, ishte qi të mund të trajtohej një kabinet prej burrash sa më fort t' aftë e asnjans, një kabinet qi t' ishte i mbështetun prej shumicës së madhe të Parlamentit e të mundej kështu me i bâmun ball gjendjes së vishtirë të kësaj kohe.

Për t' i a arrijtun këtij qëllimi deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj kishin dy udhë, domethënë, ja do të formoshin një kabinet koalicioni me elementat më të butë e më t' aftë të dy partivet, ja një kabinet prej njerzish të ndershëm e me zotsi të sgjedhun jashta Parlamentit.

Mbassi shqyrtuen mirë mendimet e dëshiret e të dy partivet, të cilat u

dhân edhe nga një listë të kandidatvet të vet, deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj sgjodhën udhën e dytë, tue qenë se, mbas të parës, kabineti do të dilte tepër eterogjen.

Tue u rregulluem mbas parimevet të përmenduna deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj u propozuen të dy partivet një kabinet me ngjyrë komtare-demokratike të përbâmun prej këtyne njerësve: *Curani*, kryesi e financë; *Ahmet Dakli*, punë të mbrendëshme, *Spiro Koleka*, punë të jashtme, *Iljas Vrioni*, luftë, *Avni Dabulla*, drejtësi, *Lef Nosi*, arësim. Po t' ishte se dy partit doshin me shtuem edhe ministern e punvet botore, në ket rasë deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj propozoshin Z. Pandeli Evangjelin për kryeministër e Z. Isuf Gjinalin për punët botore. Ministrat e tjerë do të mbashin dikasteret e veta.

Mjerisht, këjo listë nuk u pranue për arsye të ndryshme, as prej partis *Popullore* as prej *Përparimites*; me gjith këtë mendimi i parqyrtun prej deputetënvet të Shkodrës e të Bunjaj, mbas të cilit ministern ri dunej të kishte besimin e të dy partivet, shkoi në vend me formimin e kabine Vrioni, i cili u përbâ me elementa përparimtarë popullorë e asnjans.

Kabineti i ri shpallu programin e vet përpara Parlamentit më 14 të këtij mueji. Të dy partit, pa farë bisedimi

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

mbi pikat e programit, i dhën votë besimi. Në këtë votë besimi u bashkuen edhe deputetnit e Shkodrës e të Bunjaj me disa independenta, n' emën të cilvet Z. Luigj Gurakuqi bëni deklaratën qi vijon :

“Tue marrë para sysh gjendjen e Shqypnis, si të mbrendëshme ashtu të jashtme, kemi qënë e jemi të mendimit qi Shtati i ynë ka nevojë, në këtë kohë kritike, për një qeveri të fortë. Po qeveri e fortë është vetëm ajo qi mund të mbështetet ndë një shumicë të madhe të Parlamentit. Përandaj, qyshë në ditët e para qi nisi të përmendej kriza ministerjore, kemi shfaqun idhën qi të bëhej një kabinet *koalisjoni* prej elementavet më të zotët e më të butët të dy partivet të mëdha ashtu qi të mund të përmbllithte në vete cilsit e aftësis e të homogjenis. Për sà kemi mundun, veprës s' onë i kemi dhënë po këtë drejtim e besojmë se, ja drejt për së drejti ja terthuras, i a kemi arrijtun qellimit. Në formimin e kabinetit qi sot po na paraqitet mund të kemi pasun ndryshime mendimesh, po jo kurrë mbi burrat qi e përbajnë, pse për ta kemi nderim, po për dikasteret qi do të mirrshin për sipër.

Sa për programin qi na shfaq Shkëlqesa e tij Z. Kryeministri, më duket tepër i shkurtë, i metë dhe i errët, kështu qi, për t' a shqyrtuem e për t' a biseduem ashtu si lypsej do të kishim nevojë të kërkoshim një shpjegime e shkoqitje mbi shumë pikat të tij.

Me gjithë këtë, koha e vështirë në të cilën ndodhemi na bënë të besojmë se kabineti ka nevojë të ketë duert e lira qi të futet sa më parë në veprim me besimin e Parlamentit. Përpara rrezikut t' atdheut duhet të heshtim edhe më të voglat kundërshtime, duhet të pushojmë kritikën. Bashkë me disa shokë të mij pra po deklaroj se jemi gati t' i apim kabinetit votë besimi me shpresë se, me plotsimin e sbatimin e mirë të programit ka për të na i mbushun dëshirat.

Mbassi po kam fjalën në gojë, nuk due të kapërcej këtë rasë pa kujtuem, me nderin qi i përket, një fytyrë të shkëlqyeshme qi për të parën herë po merr pjesë në një kabinet shqyphtar, due me thanë, Z. Pandeli Evangjelin, veteranin t' ënë e apostullin e lashtë t' idhës komtare. Mbassi u përpoq për shumë kohë për shvillimin e gjuhës, qi është shëji më i dukshëm i komsis, e mbassi u dha gjithmonë krah e ndihmë të gjithë atyne qi u munduen në q' do mënyrë për lirin e atdheut, sot e solli fati qi Z. Pandeli Evangjeli të mbledhë pemët e veprimt të vet të gjatë e të marrë në dorë timonin e punvet të jashtme të qeveris s' onë. Dhantë Zoti e bepra e tij e sotshme sjell të fryte edhe më të mira e ushqotë me forcimin e gjendjes nderkomtare të Shqypnis.

Po mundimet e deputetënvet të Shkodrës e të Bunjaj, me gjith vullnetin e mirë qi këta treguen, nuk patën përlikimin e një gazete grindavece,

due të thom, të «*Postës së Korçës*» e cila, si trashiguese e mendimit përçarës të *Memorandumistvet* përpiqet, me të gjitha mënyrët, të pengojë veprën e atyne që kërkojnë bashkimin e fuqivet për të miren e atdheut. Këjo gazetë ka guximin të quejë *rol intrigantash* veprimin e shkodranvet e *kabinët italo-shkodranë me kryeqytet Shkodrën*, listën e propozueme prej tyne.

Sa për çilsin që u ep burravet të propozuem prej deputetenvet të Shkodrës e të Bunjaj, nuk është nevoja të

sgiatemi tepër, mbassi atdhetarija e aftësija e tyne është e njohun prej gjithkuj. Po shtojmë vetëm se drejtori i *Postës së Korçës*, Z. Nikollaq Pemma e muer shpërblimin e fjalvet që foli me një shputë të shëndoshtë që i hoqi Z. Riza Dani në Kafe Adriatik përpara botës. Thohet se disa deputetën të Shkodrës e të Bunjaj do t'a thërrasin edhe në gjyq për shpifjet që u bëni.

Tiranë më 17. VII. 1921.

Lajmtari.

Lajme vëndi.

SHKODËR — Me 14 të k. m. ditën e Hane n' orën 6 m. dreke populli i krahinës së Shkodrës i madh e i vogël mbledhun në një meeting tue marrë pjesë edhe banda e Perlimtares e e Shoqnës s' onë «Vllaznija» mbassi bënë një të sjellun nepër Pazarë e qytet, shkuene në fushen «Hasan Riza» ku Kryetari i Perlimtares Z. Musa Juka me pak fjalë tregojë qellimin e mbledhjes i cilli ishte për të kërkuem sigurimin e kufijve që i janë kenë caktue shtetit Shqypëtar me tratatin e 1913tës e kështu u pelqye për një zani një telegram që i u paraqitë Lidhjes së Kombeve në Gjenevë edhe Zyrtarës së Shtypit 16 Lord Byron në Paris, të cillat n' emen të popullit marë në peshkrue prej 514 vetve. Teksti i telegramit Shqyp e Frengjisht është si vijon:

*Sekretariatit të Përgjithshëm të
Lidhjes së Kombeve*

Geneve.

*Secrétariat Général Société des
Nations*

Genève.

Populli i Shkodrës, mbledhë në një meeting të madhnueshem bashkë me Përfaqësuesat e Prefekturës marë, pa ndryshim besimi, merr lejen me ju sjellë Lidhjes së Kombeve me lutje që

La population de Scutari réunie dans un solennel meeting avec les représentants de la Préfecture entière, sans distinction de religion, se permet de s'adresser à la Société des Nations

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODËR (2018)

me i paraqitë Përfaqsesave të Shteteve Aleate të bashkuar në Paris për me dë çashtjen Shqypetare se Shqypnija mbassi shkëndi zgjedhen e më se katërshekujve, kà njoftë vetvedin e asht e ûnëshme për liri e përparim; me gjith këtë deri tash të drejtat e saja komtare të pëdyshimëshme mjerisht nuk i janë njoftë si duhet e më tepër përditë e më shumë i kërcënohen me një furi të rreptë Shtetet Balkanike fqij; të cillët i kanë grabitë kundra drejtis viset më të frytshme me qandrra me randsi të madhe nonse janë të banueme plotsisht prej të thjeshtë Shqypetarësh që së lypin tjetër veçse me këndë të bashkuem me atme të vet.

Shqypnija marrë i siellet Lidhjes së Komeve me lutje të nxehtë me pasë mirsin me intervenue prânë Përfaqsesave të Shteteve Aleate që i kërcënohen, e lypë, të pakën, sigurimin e kufijvet që i janë këndë caktue prej Traktatit të 1913.-

N' ëmen të drejtis, si edhe n' interresë të Paqit të Balkanit e t' Europës, Shqypnija lypë që t' i sigurohen tanësija tokësore e pëmvarsija e sajë, për me muejtë këjo me jetue e me përparue tue marrë gjurmat e qytetnimit të Prëndimit, të cillit deri tash ja mbylli shtegun një qeveri që ndrydhi ndiesit komtare e e la të shkputme prej të gjith Botës.

Populli Shqypetarë është betue më parë me deke se me lshue më të drejtat e veta.

avec la prière de vouloir faire ressortir aux représentants des Puissances Alliées réunis à Paris pour décider la question albanaise, que l' Albanie après avoir secoué le joug de plus de quatre siècles a connu elle même qu' elle est avide de liberté et de progrès; cependant jusqu' à présent ces droits nationaux incontestables ne lui ont malheureusement pas été reconnus comme de raison, et même chaque jour davantage elle est menacée avec une véhémence croissante par les Puissances balcaniques voisines, lesquelles lui ont usurpé contre tout droit les régions les plus fertiles avec des centres très importants bien qu' elles soient entièrement habitées par de purs albanais qui ne demandent que d' être réunis à la mère patrie.

L' Albanie toute entière s' adresse à la société des Nations avec la fervente prière de bien vouloir intervenir auprès des représentants des Puissances Alliées afin qu' elles veuillent bien la sauver d' autres usurpations qui la menacent, et demande au minimum la consolidation de ses frontières qui ont été fixées par le traité de 1913.

Au nom de la justice et dans l' intérêt même de la paix des balkans et de l' Europe, l' Albanie invoque que son intégrité territoriale e son indépendance lui soient assurées pour pouvoir vivre et prospérer en suivant le progrès de la civilisation de l' Occident laquelle, jusqu' à présent, lui a été défendue par un gouvernement qui lui a éoué les sentiments nationaux et l' a tenue isolée du monde entier.

Le peuple albanais a juré de périr plutôt que de céder davantage sur ses droits légitimes.

514 nënskrime

514 signatures

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

*Zyres së Shtypit 16 Lord Byron
Hotel Byron*

Paris.

Lutemi me pasë mirësin me shpallë
apelin qi vazhdon i drejtuem prej po-
pullit të Prefekturës së Shkodrës, në
emen të drejtësis, Lidhjes së Kome-
vet, për të ruejtun të drejtavet kom-
tare të vetat,
Shkodrë, 14 Korrik 1921.

Kryetar' i Perlimitares së Shkodrës:
Musa Juka d. v.

*Bureau de Presse 16 Lord Byron
Hotel Byron*

Paris.

Prière vouloir bien publier l'appel
suivant adressé par la population de
la Préfecture de Scutari au nom de
la justice à la Société des Nations pour
défendse ses droits nationaux légitimes.
Scutari, le 14 Juillet 1921.

Le Président de la Municipalité
de Scutari

Musa Juka m. p.

*Broshuer i Parlamentit t'onë. Me
letren përcjellse N. 355 d. 6-VII. 21.
Shkelqesia e Tij P. Evangjeli Krye-
tari i Parlamentit i dergojë së për-
kohshmes s'onë numrin e parë të bro-
churit qi përmban bisedimet e pësë
mbledhjeve të para, i cilli do të da-
lin dy herë në muaj. Çmimi i tij është
Kr. arg. 2. Gjindet për t' u lexue, në
salë të leximit «Vllaznija».*

Kishite me këne fort punë e nevoj-
shme qi populli i jonë t'a kndojë me
cenë ket liber, pse prej si ka me muajt
mâ kollaj me njoltë si vleren e setci-
llit deputat ashtu edhe veprimet e qe-
veris.

* * *

*K. argj. 1000 ndihmë. Shkelqesia
e Tij Xhelal Pasha, nip i Vezirit Mu-
stafa Pash Shkodrës, me anë të kuj-
destarit të gjasë së vet Z. Selim Reçit,
i ka çue Shoqnës s'onë «Vllaznija»
1000 Kr. argj. ndihmë. Parija e Shoq-
nës në mbledhjen e zakonshme qi
mbajti me 22 të k. m. vendoi t' i pa-
raqesë me anë t' «Agimi-t» e me një
shkresë të posaçme falënderimet për
ket mirsi të tregueme e një herit si
mbas rregullores e ëmnoj, tue i der-
gue një diplomë, si antarë nderit.*

* * *

*Banda e Përlimitares. Nji nder
mjete mâ të lulzueshmet për qytetin
t' onë është organizimi i Bandës të ci-
llen, jo veç e kena në gji t' onë, por
mâ teper, nepër kujdes të Nder. Per-
limitare u veshen, pjestarët e sajë me
uniforma të veçanta si e kanë vendet
vertë të qytetnueme.*

Koncertat qi kjo Bandë nep n' e
Prende e n' e Diele masdite në Lu-
lishtë Popullore knaqin zëmrat e të
gjith qytetasve.

I lumët Përlimitares s' onë.

* * *

*Emrin. Shoku i vjefshëm i Shoq-
nës s'onë Z. Shuk Radoja është em-
nue si Agronom në Shkollë të Bul-
qesis në Lushnje. Shoqnija përgzonet
për ket ëmnim e i uron nëpunsin e
udhen e mbarë, por n' anë tjetër na
vjen shumë keq për të larguemit e tij
nga Shkodra, pse ka tue kent një nder
mâ të vjefshmit amator të Degës thea-
trore, sidomos për pjesë vemnash ka
pasë zotsitë posaçme, Shoqnës i sjellë
një ndakim nder teprime teatrore
mbassi së kena për një herë kush ban
pjesë vemnash.*

* * *

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

Theatra të hueja në vënd t' onë. Ndër këto dit na kanë ardhë këtu në Shkodër nja dy shoqnina theatrale Italljane e një tjetër Ruse të perbame me zotni e zojusha, prej së cilave si mbas reklameve qi kanë njit nepër mure fillojnë veprimet shpejt.

A ka me ju shkue kush ? Me këne shqyptarë tham sigurisht se jo, por masi aktorët janë të gjith të huej e tfaqin edhe në gjuhë të huej po drue me thënë jo pse ne na pelqen mja fort puna e huej se e jona.

A do të presë Shkodra qi kto zotni e zojusha të na çilin shtë ?

Për këtë qellim i sjellim vrejtiën djelmnis së Shkodrës e i thomi : hapni shtë e zgjohuni qi mos të bahemi shkajk me na ardhë në vënd t'onë *shoqnina të hueja* për me dhanë të shfaquna në gjuhë të huej, por të punojmë vetë, pse jemi të Zotët m' e argtue popullin e me i sjellë stolin morale e materjale qi rrjedhë prej tfaqunit theatrues.

* * *

Ngjarjet e Mirditës. - Kapidan Marka Gjonit me disa shokë e me Zef Ndocin e Spaçit, mbassi shkoj në Pezrënd e përlyu nderin e derës së Gjo Markaj tue marrë të holla prej Qeveris Serbe, kthei në Mirditë ku u mundue me bja të gjith popullin për vëdi për me i përtri rrënime të mëdhja e ngatresja vendit të vet.

Qeverija, ndonse kje e lajmue me kohë mbi ket program të rrezikshem të Marka Gjonit, nisi me 8 të k. m. një ushtri tri mijë vetësh nën komandë të përgjithshme të nenkolonelit Z. Ali Kosturit me porosi qi me u orvatë der ku të mundet për me i sjellë qetësin vëndit me të mirë e me shpejtë.

Mbas lajmevet qi patme prej një burimi të sigurtë po rreshtojmë mja

poshtë një kronologji të shkurtë të veprimeve të kryeme prej komandës ushtarake.

Me 8 Korrik ushtria e jonë komtare e kaloj naten në maje të Molungut e ne e nesre, n' oren 8.30 para-dite, u duk në grykë të Rubikut. Bataljonit *ëndës* (shetitë) i kishte prf Z. Toger Luigj Shantoja i cilli, si kaloj kah kuvëndi i Franciskajve ku kje pritun me gzim e harë, duel në fushë të Munazit (Kryezez) e shkoj e zu vend mbi Vaj Shkjezë (Bajrak Kryezez).

Vargu i ushtris tjetër muer zallin e Fandit e duel përtej në fushore të kandshme të Parasporit.

Komandanti i ushtris me Shtatin madhuer, mbas dishirit të tfaqun, vjoten me zanë vend ndër Franciskaj të Rubikut ku kjën pritë me andje e me nderime të mëdhja.

Me 10 të k. m., mbas urdhnit të Komandantit u mblodhen në Rubig Bajrakët e Zhubes (Malcis së Lezhës), Bajraku i Lezhës e zevendsi i Shkrelit e mbasdite n' oren 4, para një kompanjis ushtarake e përpara oficerve të tre bataljonave, n' oborr të Kishës Franciskane, Z. Kap. Prënk Jaku mbajti një ligjiratë të bukur e të thekshme me të cillen i dfta popullit poshtërsin e asaj çetë traktare qi ishte bja vegla e të huejve e lypj prej krenve e prej të gjith vogjlis villazni e bashkim, ndigjesi e bindje ndaj Qeverin Qandrorë. N' at mbledhje u paraqiten edhe pikat qe do t'u vëshin në veprim për me ndalue punët e kqija : vrasjet, gjeqet, vjedhet etj.

Komandantët bashkë me Franciskaj të vëndit, me krën, me popull e me oficerë hyne në Kishë ku u bethuen q'ungjill se do t'u rrishin në besë. Atdheut e Qeveris.

Me 11 Korrik ushtria ndëj në pshim e u argtue me valle komtare.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
MARIN BARILETTI
SHKODER (2018)

Me 12 VII paradite Komanda u nis prej Rubikut e bashkë me ushtri shtegtojnë prej Parasporit ndrejtë Kulmes së Dervendit e u sos në Rrshë të Kthellës kû u përsriten beja e urdhnet tjera me të gjithë Bajrakët e Rânzës. Prej këtej patrollat u shpërdane ndër të gjitha krahët e mbas një kundërshtimit të vogël (shkaktue prej do mirditasve) në Malaj e në Kamec msyene me pushkë e me mitraljoza Shallgjanen. Në ket të msyeme u plaguen lehtas pësë ushtarë e u vrà nentogri Elija Korça. Si pushtuan Shallgjanen ushtarët me një shpejtë të madhe hypne në malin Shëjt përmbi Orosh, prej kah zdrypne të sarajet e Kapidanave të Mirditës.

Populli i Oroshit nuk bëni kurrfarë kundërshtimit, por me urtë u mblodh para Komandës e u lidh me bë si ndër vënde tjera.

Ushtria gjindet gjithnjë në Mirditë për të sugurue qetsin e vëndit e për të ndjekë shkaktarët e levizjes. Flitet se të gjithë Gjo' Markajt me Zef Ndoçin e Spaçit shpejt kanë me rë në dorë përposë trupit të Marka Gjonit.

Gëzohena fort për veprim të mirë e të shpejtë të komandës si edhe për sjellje t' ushtrisë e cilla për kah disciplina e urtija kà bënë një përshtypje të bukur nepër të gjithë viset që kà kalue.

Oroë, - Si marrim vesht populli i urtë i Mirditës kundra vullnetit të vet kà kënë nzihtë me marrë pjesë në ket levizje e vetëm prej kërcënimeve të Marka Gjonit.

* * *

TIRANË. Kabineti i r. Mbas sà kundërshtimesh që patne ndermjet partinat kabineti u formue kështu :

Kryemin. Shkel. e Tij Iljas Vrrioni
Min. i Jashtëm Pandeli Vangjeli
» i Mbrendshëm Sylejman Delvina

» i Financës Tef Curani
» i Luftës Salehydin Shkoza
» i Arësimit Sotir Peci
» i Punëve Botore Mehdi Frasheri
» i Drejtësis Dimitër Kacimbra

* * *

22 Korrik 1921.

Mizorinat Serbe në Kosovë. Tuej ardhë lajme të përditshme prej Kosovës për mizorinë që vazhdojnë Serbt tuej bënë mbi vllaznit t' onë të Kosovës, Parlamenti i ynë me 28 6 1921 i hoq të gjithë Parlamentave të botës, lidhjes së komeve e veçanërisht edhe Greqisë e Jugo-Sllavis një telegram. Creqija është përgjegjëse Parlamentit t' onë tuej thanë se, mbasi Parlamenti ishte në pushim, nuk kishin q' ka përgjegjëje.

Ashtu edhe Parlamenti Jugo-Sllav me një telegram të gjatë thotë : është e vertetë se banorët e Kosovës janë Shqyptarë, por nenshtetas Serb-Kroat e Sllavon e prandaj për punë të përbrendshme nuk i është dashtë Parlamentit Shqyptar me u përzi. Levizjet që janë i vënë Kosovës prej atyne njerzve që prej së jashtmit shtinë ngatresat. Telegrami është i gjatë, por me kaq merret vesht se si Serbt duen me e lënë vedin prej mizorinash që bënë. Telegramit i përgjegjësi edhe Sekretarjati i Lidhjes së Komeve, tuej thanë se e mori në kujdes telegramin e Parlamentit t' onë e do të përkujdesen. Në një mbledhje tjetër të Parlamentit prap u bisedue këjo çështje, ku Z. Hasan Prishtina (Deputet i Primit) bëni një exposé të gjatë e diçojë nevojën e të çuemit e një delegacionit të përbamë prej disa vetësh ndër Parlamente të Shteteve të ndryshme e pyet mendim sa do që përkrahë edhe prej Z. Z. H. Kadris Lungj Gjakuqit, Mustafa Kruës, Javro Vllahut, Rexhep Morovicës e R. Gjergj Fishtës, në fund me shumicë zaresesh nuk u pranue.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARUTHI"
SHKODER (2018)

22 Korrik 1921.

Çashtja e kufijve. Me një telegram që i hoq Qeverisë Z. Mehdi Frashri Delegat i jonë në Paris, thotë se çashtja e kufijve t' onë po kryhet shpejt në fareur t' onin. Kufijt e 13tës janë po të thuesh të siguruem.

22 Korrik 1921.

Kryetar i Parlamentit. - Parlamentit në mbledhjen që mbajti me 16 të k. m. zgodh për Kryetar Z. Eshref Frasherin, Deputet i Korçës. Z. H. Kadrija si nenkryetar dhe dorëheqjen e kështu pritet që të emnohet një tjetër.

Buletini i "Atdheu-t,"

Qandra e Përgjith. e Federatës "Atdheu,"

Nr. i Pr. 48-I. Vlonë, me 16-VII-21.

QARKORE.

Qandravet "Atdheu,"

Qandra e Përgjithshme vendosi që rregjistrat e të gjitha Qandravet të jenë më një formë. Pra po ju dërgojmë nga një kollë të shtypme të rregjistrat t' arkës për model që kështu edhe atje të përdoret këjo formë. Qandra e Juej mund t' i vizojnë vetë me dorë apo t' i shtypin ku t' i vijë më lehtë. Në Shtypshkrojen e Vlonës një kollë (kartë e shtyp) kushton Lireta 1,20 (një liretë e njëzet qindtarë.)

Në kjoftë se nuk do të mundeni me i bërë vetë me dorë apo nuk ju vjen për hesap me i shtypë në një Shtypshkroje tjetër, na shkrueni që t' i shtypim na për hesapin t' Uej.

Gjithashtu po ju çojmë edhe një vëllim dftesash (që kushton 2 lireta e gjysmë vëllimi) me ket vërejtje që ato dftesa të vjetra (në qoftë se i kemi) të përdoren deri sa të mbarohen tue

bërë shqyrtimet e nevojshme si pas modelit.

Për Kryetarin: Drejt. i Rivistës :
Seid Kemal.

Llogaritari :
Ahmed Dakli.

Nr. i Pr. 49-I. Vlonë, me 17-VII-21.

QARKORE.

Qandravet "Atdheu,"

I. Roga e Sekretarit (Statut XIII) do të caktohet nga ana e Këshillit të Qandres, si pas fuqisë financiare që do të kërkojë do vend dhe do të lajmohet Qandra e Përgjithshme për vërtetim. Mund mos të paguhet Sekretarët e atyne Qandravet që nuk kanë fuqi financiare. Prap mund të shërbejnë pa rrogë ata Sekretar të Qandravet me fuqi financiare të cillët deshirojnë t' a bëjnë at shërbim vetvehtiu pa të holla ; por se edhe Sekretarët që nuk paguhet, janë nën barrë e përgjegjësi sikurse ata që paguhet.

II. Atje ku është nevojë e domosdoshme, Qandrat mund t' emnojnë me një rrogë t' arsyeshme - mbledhës të hollash, kujdestarë, rrujtës ose shërb-tuer, dhe do të lajmohen Qandres e Përgjithshme për vërtetim.

III. Ç' do Qandër do të bëjë një bugjet 6 muajsh, i cili do të përmbledhi veprimet e saja me 1 Korrik 1921 e deri me 31 Dhjetor 1921. Bugjeti do të kërkojë të gjitha t' ardhurat e ndryshme të Qandres në njëenë një, dhe të gjitha të prishurat e rregullshme e të jashtzakonshme në njëenë një. N' njëenë e t' ardhunave do të dftohen me një shifër të veçantë që hollat që gjindeshin n' ardhur me 1 Korrik 1921, si edhe në qoftë se këto të holla që ruhen në do mënyrë e kudo n' emën të Qandres. N' njëenë e të prishunave, do të dftohen në qoftë se këto me një shifër të veçantë ato të holla që Kë-

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

shilli i atyshëm mendon t' i hjeti në një vit për vit për plotsimin e ndonji qellimi që s' mund të mbarohet simjet.

IV. Ç' do Qandër do të mbledhi në muajt të Gushtit 1921 pagesën e përvjetshme t' antarvet (Statut XXXIV) dhe do t' a çojë në Qandër e Përgjithshme deri me 10 Shtatuer 1921.

V. Qandrat do të mbyllin llogarit e tyre në fund të Gushtit të këtij vjeti e do të dërgojnë në Qandër e Përgjithshme 25 „l“ t' ardhunavet të veta (brutto).

Për kryetarin Drejt. i Rivistës :

Seid Kemal.

Llogaritari :

Ahmed Dakli.

1) Mbas Qarkores Nr. 10-1 me 3 Qërshuer 1921 që Këshilli i Përgjithshëm u drejtou Kryeparive të Shogëve të përfaqsueme në kongresin e Vlonës, viset e Shqypnis vrapuen të formojnë Qandrat e „ATDHEU-t“ a). Me 19-VI-1921 u formue Qandra „Djelmnijs Dibrane“ në Tiranë me këta pjestarë : Kryetar Z. Mehmet Pilku ; Sekretar Z. Haki Sharofi ; Këshilltarë Z. Z. Mustafa Baruti, Mustafa Agolli e Haki Stërmilli. b). Kryetari i Përlimtares së Lushnjes Z. L Lazar Bozo lajmon Këshillin e Përgjithshëm se me 22-VI-1921 me një komision të përkohshëm nën krysin e Z. Mustafa Vokopolës u formue qandra „ATDHEU“. c). Me 26-VI-1921 edhe Kurveleshi formou Qandër e vet me Kryetar Z. Vehip Runën ; Sekretar Z. Sami Kuçin ; Këshilltarë Z. Z. Xhafo Besimi, Magrip Muho e Mano Dervishi. d). Me 29-VI-1921 nën krysin e Z. Namik Delvinës u formue në Delvinë Qandra „ATDHEU“. f). Z. Hysejn Belegu me një telegram lajmon Qandër e Përgjithshme se me një ceremoni të ve-

çantë u formue në Krue Qandra „ATDHEU“. g). Në Durrës u formue me këta pjestarë : Kryetar Z. „Dr. Neki“ ; Sekretar Z. Xhevad Gaboqi ; Këshilltarë Z. Z. Jusuf Beja, Kristaq Zaguridhi e Perikli Spiro. h). Me 1-VII 1921 Përmeti në një mbledhje të përgjithshme formou Qandër e vet „ATDHEU“ me këta pjestarë : Z. Ndreko Stavro Kryetar ; Z. Kane Papa Sekretar ; Z. Z. Vasil Papadopullo, Fuad Gaçe e Toke Pollo.

2). Në rasë të zgjedhjes së Këshillit të Qandërës „ATDHEU“ në Libohovë me 9 Qërshuer 1921, Z. Braho Neviri, tue i dhurue Federatës kordonin e orës së vet, i propozou Këshillit të nxjerrurit e tij n' adjudikatë. Këshilli e pranou ket propozim e dhantija tue qënë e Z. Tahsin Beut për Lire Italjane 710 (shtatqind-e dhjetë), u mblodh një ndihmë prej 2805 (dymijë e tetqind-e-pëse) Lire It.

Këshilli i Përgjithshëm i Federatës nën Nr. Prot. 55-VII me 6-VII-19 u paraqiti këtyne dy atdhetarve falnderimet e veta tue u premte, se ket vepër të pëlqyeshme do t' a botonte në të përkohshmen „AGIMI“, e cilla tash për tash është organi i Qandërës së Përgjithshme, si shembull për t' u ndjekë edhe prej shokve të tjerë të Federatës.

ORË E FUNDIT.

Alush Lohja u vra?

Po flitet se Alush Lohja e Luk Luka u vrane e Bajraktari i Kastranit u varrue prej një malisori Shqypfar në Podgoricë, por lajm i kësaj vertetue mirë.

Marrin vesh prej një burimit të sigurtë se një ditë 18 qershor mysli-man kosovian tash dy ditë në Lipnicë kanë dërrashkëzimin Ministrit e Mbrendshëm të Serbis. Shtakju së dihet.

Prej lëndës së tepërtë, vijimi i Statutit të Federatës „Atdheu“ jeti për numër tjetër.

**BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)**

"A G I M I ,"

Pranon e boton ç' do artikull, qi ka të përpjekun me lavrim komtar e me propagandë komtare.

Artikujt dërgohen në Vlonë në drejtim të Prof. Karl Gura-kuqit, Korespondenca, pajtime e ndrrime fletoresh e të përkohshmesh dërgohen në drejtim; Ali Borshi Shkodër.

P A J T I M E :

NË SHQYPNË:

PERJASHTA:

Per 1 vjetë K. s. 10.

Per 1 vjetë K. s. 14.

Nji numër i veçantë : K. s. 1.

Për shokë të Shoqnës për 1 vjetë K. s. 8.

Nji koleksion i vjetit të parë bën K. 22, i vjetit të dytë 16.
Numra të veçantë të vjetve të kaluem nuk shiten.

L a j m

Me 4 të k. mojmë ka tretë vula e ume private e shkrueme turqisht me ume Adem Vehbi bin Nuredin me d. 1319 turqisht. Pra me anë të kësaj lajmojë se në qoftë se del këjo vulë tue mos pasë dhe nenshkrimin t' ume pranë, për ç' do send qi të jenë e vume nuk e pranoj e bashkë me ket dftoj se me ket vulë nuk i kam borxh kurkuq.

Shkodër, 25-VII 1921.

Myhtar i Kusit të vogel e Myltezim

ADEM MAHA